

PROJEKTS PĒDAS

...un nav lielākas vērtības uz pasaules, kā viss, kas ir dzīvs...

“Projekta Pēdas” vadītājas Vitas Jaunzemes pārdomas pēc 2,5 gadu darbošanās šajā “atkritumu biznesā”.

Domājot par vispārcilvēcīgām problēmām un skatoties cik ļoti mēs (cilvēki) reizēm darām visu šķērsām, tai pašā laikā esam tik talantīgi, gudri, kaislīgi un garīgi, ka rodas neizpratne par to, kas vispār ir cilvēks un vai kategorija labi un slikti būtu attiecināma uz *homo sapiens*.

Vieta, kurā mēs dzīvojam ir viena. Tā ir planēta Zeme. Ļoti gribas ticēt, ka instinkti mums visiem ir pietiekami saglabājušies, lai savu vienīgo dzīves vietu neiznīcinātu un kaut ko dzīvu atstātu bērniem un mazbērniem. Var jau būt, ka visaptverošā industrializācija un tai sekojošā vides piesārņošana uz cilvēku jau ir atstājusi neatgriezenisku mentālu sabrukumu ģenētiskā līmenī un tāpēc piepildās paruna: “*Ko Dievs grib sodīt, viņš atņem tam prātu*”.

Tā gan ir drūmā galējība, kas, protams, nav patiesība.

Mums ir jātic un jārikojas, lai īsta gudrība nekļūtu par stilizētu pašapliecināšanos, bet spētu norādīt ceļu pa kuru būtu jāiet mums visiem un ikvienam individuāli.

Es gribētu būt tā, kas ar personīgo piemēru parāda, ka ir iespējams paveikt samērā daudz. Bet negribu kļūt par abstrakciju uz kuru citi labsirdīgi un žēli nolūkojas no saviem realitātes postulātu augstumiem.

Mana realitāte ir tas, ko es redzu un jūtu.

Un es redzu, ka meži un parki ir netīri, mani līdzcilvēki mīļi, bezatbildīgi un mantkārīgi, ūdeņi sterilizēti, prāti reklamizēti...utt.

Es redzu, ka lielāko vairumu tas maz uztrauc.

Es redzu, ka daudzus tas satrauc, bet kaut kāda psiholoģiskā bezspēcība neļauj tiem darboties.

Es jūtu, ka daru pareizi un tai pašā laikā neredzu risinājumu lietām, kuras ir pārlieku materializējušās.

Vienīgais ko varu, ir mēģināt parādīt bildi perspektīvā, kurā lietām vajadzētu būt sakārtotākām un dabiskākām.

Ar to arī nodarbojas un nodarbosies “Projekts Pēdas”, kamēr es būšu tā vadītāja un, cerams, arī pēc tam.

Tāds maziņš, smieklīgs un naivs darbiņš.

Bet - lai Dievs dotu, ka tas rezonētu.

Statistika:

Divu gadu laikā talkās ir piedalījušies ap 3 500 studentu un skolēnu no 17 augstskolām un 21 skolas.

Ir sakoptas 33 vietas Rīgā un “Projekta Pēdas” ietvaros notikušas talkas Rēzeknē, Ventspilī, Liepājā.

Kopā savākti ap 1025 m3 sadzīves atkritumu.

Rīgas vicemērs Aivars Kreituss : - “Man nav grūti pieliekties un pacelt.”

Rīgas Dome ir visai sarežģīta celtnē, īpaši, ja nepārzini tās “+” un “-” sistēmu liftā.

17. augustā 11.55 izskriodama no savas darba vietas un salijusi līdz ādai, ieskrēju šajā ēkā, gandrīz apgāzdamā durvis stāvošos domniekus. Tā kā mans uzdevums nebija izveidot parastu interviju, kur rindiņā sarakstīti jautājumi un atbildes, nācās mazliet palauzīt galvu, ko un kā darīt. Bruņojusies ar pierakstu bločiņu un drosmi, devos Domes labirintos. Pusminūte uzgaidāmajā telpā un esmu jau A.G. Kreitusa kabinetā.

Rīgas vicemērs man pastāsta par savām “sētnieka” gaitām Berģos, Juglas ezera krastā: “Mēs ar sievu salasījām ap 400 stikla pudeles vienā reizē un atdevām nodošanai.” Vēlāk piebilde, ka stikla atkritumi ir būtiska problēma Latvijā. Katrs taču zina, cik bīstami un nepatīkami ir sasisti stikli ūdens tuvumā vai zālienā. Un vēl nejauc, ka tie ir tavas mājas tuvumā.”

Pajautāju par motivāciju, kas Kreitusa kungam liek pieliekties un pacelt svešus atkritumus un par mūsu sabiedrības attieksmi. Vienkāršā atbilde mani pārsteidza: “Man nav grūti pieliekties un pacelt. Savam mazdēlam saku:” Vai tev mugura stīva, ka nevari pieliekties? Visu dienu vari skraidīt, bet pacelt grūti!” Par sabiedrību: “Latvieši tradicionāli ir tīrīga un kārtību mīloša tauta. Arī privāto teritoriju ierīkošana palīdz cīnīties ar atkritumiem, jo katram tomēr savas mājvietas apkārtnē gribas tīrību. Ja apkārtnē ir sakopta, tad visi cenšas tomēr pieturēties pie tā. Kārtību varētu nodrošināt vispārēja uzraudzība un lielāki sodi. Nevajadzētu tikai kritizēt sociālismu, jo tajā pastāvēja atbilstoša sodīšanas sistēma. Bet mēs jau ņemam Amerikas brīvības piemēru, gaidot, kad kāds nāks un tīrīs aiz mums. Mūsu ekonomiskā situācija tomēr ir savādāka un arī sabiedrības attieksmei vajadzētu tādai būt.” Ja ir vēlēšanās un pats sāk darīt, apkārtnē un mājas priekša sāk mainīties. Labs paņēmieni, kā cīnīties ar meldriem ir to plaušana

zem ūdens līmeņa. Divreiz gadā nopļauj ar speciālu izkapti niedres, kuras tālāk var izmantot jumtu celtniecībā. Tā ir tāda vecu ļaužu gudrība un ezera peldvietas sāk izskatīties kā Jūrmalā”.

Tāpat A.G. Kreituss atzīst, ka sabiedrība ir jāaudzina ar dažādām pārraidēm un aktīvi iesaistoties jauniešu organizācijām, kuras palīdzētu novērst šobrīd samērā izplatīto merkantilo un komersantisko attieksmi pret dzīvi. Cilvēkiem pašiem jāsaprot, kādā vidē tie vēlas dzīvot un kādas vērtības ir nozīmīgākas pilnvērtīgai dzīvei. Ar Rīgas Domes finansiālu un informatīvu atbalstu, “Projekta Pēdas” un citu jauniešu organizāciju darbību jau tiek veikts liels darbs apkārtnes sakopšanā un kas būtiski sabiedrības audzināšanā. A.G. Kreituss ne tikai kopj Juglas ezera teritoriju, bet atbalsta “Projektu Pēdas” un pats reizēm piedalās tā rīkotajās takās.

Latvijas nākotnes vīziju A.G. Kreituss saskata Vācijas un Skandināvju valsts pieredzē, kur atkritumi tiek dedzināti augstā temperatūrā, samazinot gaisa un vides piesārņojumu līdz minimumam un izdedži tiek izmantoti ceļu būvē. Tad pāri paliek vienīgi otrreiz izmantojamie materiāli, kā metāls, papīrs u.c. Viņš uzskata, ka Getliņu miskaste ar biogāzes elektroenerģijas ražotni ir neekonomiska un nemūsdieneģa, jo elektroenerģija tiek uzpirkta par dubulto tarifu. Bet jaunu investoru piesaisti atkritumu apsaimniekošanā apgrūtina jau esošie lielie kredīti.

Man ir patīkami apzināties, ka ir cilvēki, kam rūp apkārtnē un vide, kurā tie dzīvo. Daļa no mums priecājas par iespēju dzīvot tīrībā un skaistumā, ko paši ir radījuši un turpina radīt, daļai vienmēr būs vienalga. Var mainīt atkritumu apsaimniekošanas sistēmu un ja mēs paši gribēsim darīt, tad viss izdosies.

“Projekts Pēdas” turpinās meklēt cilvēkus, kuri grib ko darīt un gaidīs visus mūsu rīkotajās talkās.

Eļina Kībermane

“Pļavas piekūni” “Pūpolos” jeb realitātes šovs uz riteņiem

...Bumbu izložē komanda Modeļu aģentūra “Bezdelīgas”. Tiesnesis nosvilpj izdomātu svilpi un volejbola mačs kempingā “Pūpoli” sākas. Pašu izdomātie spēles noteikumi pieļauj komandā 2 dalībniekus, serves tikai no laimīgajām vietām, komandas mainās laukumiem ik pēc 10 min. Milzīgā emociju virpulī, neapslāpējamā azartā, karsējmeiteņu saukļu pavadīta norīt spēle!!! Tiesnesis cenšas saglabāt objektivitāti! Fotografē vērtās pa zemi aiz smiekliem!!! Pat vārdes blakus dīķi pārstāj kurkstēt!...

Ar rezultātu 18/14 uzvar komanda “Pļavas piekūni”. Zaudētāju komandas noskrietais soda aplis ar budisma filozofijas smaīdu uz lūpām, šķiet, izraisa sajūsmu pat zālē pietupušām skudrām...”

Projekta Pēdas” Zaļais velo brauciens sākas visai mierīgā, saulainā sestdienas rītā, Rīgā, pie pulksteņa Centrālajā stacijā.

Rāmā “zosu gājienā” mēs - 15 veselīga dzīvesveida atbalstītāji izripinām no Slokas un dodamies Mērsraga virzienā. Svelmainā saule dienas pirmajā pusē dažus braucējus mudina izvirzīties priekšgalā, citus atpalkt. Pēc pamatīga lietus gāziena vēlāk situācija nedaudz mainās. Līdz pirmās dienas finišam Mērsragā vairāk vai mazāk veiksmīgi nonākam visi. Vieni atklāti izrāda emocijas par sāpošajām kājām un uz sēdekļiem atspiestajiem dībeniem, otri savukārt turas, zobus sakoduši. Slejot teltis, kādam nākas atklāt, ka nedaudz salijis guļammaiss. Bet nogurums ir stiprāks par visu un vesela stunda tiek nogulēta slapjajā guļammaisā, kā rezultātā tas kļūst sauss. Asinsrites uzlabošanai izmēģinām dažādus paņēmienus staigāšanu ar basām kājām pa akmeņiem, peldēšanas aukstā jūrā, desiņu cepšanu un ēšanu. Finālā: kaušanos ar asinskārajiem un izbadējušiem odiem.

Nakts. Fonā skan Mērsraga Zvejnieksvētku pasākuma roka un šlāgera ritmi.

Rīts. Dabiskā atlase dara savu. Uz Dundagu dodamies vairs tikai 10. Savā ceļā “iekarojam” ceļmalas veikaliņu Kaltenē, Kaltenes akmeņaino jūrmalu, Roju un pagriezīenu uz Dundagu pie Ģipkas. Skaisti un romantiski.

Bet intuīcija ar dažiem (Juri un Kristīni) dara savu. Līdz Dundagai mināties jau tikai 8 (tie, kam sāk izsīkt spēki, laikam nojauš pēdējā ceļa posma grūtības un tādēļ dodas pa vieglāku ceļu uz Kolku, no kurienes ar autobusu atpakaļ uz Rīgu). Grants ceļš, kalni, lietus... Bet otrajā finišā nonākam visi astoņi. Pusdienas mūsu vēderos pazūd dažos mirkļos. Un vēl tur pietiek vietas arī ceptajām desiņām vakarā.

Pēc volejbola kā saldais ēdiens pēc sārtas maltītes ir noorganizētā pirts. Pirtī labi raisās domas par cilvēkiem ar vienādiem deguniem un viņu psiholoģisko saderību, par pīrsingiem un tetovējumiem, par senlatviešu pirts tradīcijām, par jogu un kosmētiskajām alus+olu matu maskām.

Nakts. Saldo miegu grib iztraucēt nez no kurienes uzradušos žagatu saceltā kņada.

Rīts. Atraktīvās gides Ainas Pūliņas pavadībā ekskursija trešajā dienā pa Dundagas apkārtni izvēršas savdabīgā piedzīvojumā ar šķēršļu joslas pārvarēšanu pa dažādas kvalitātes ceļiem, fotografēšanās sesiju, ekoloģiski tīra ēdiena baudīšanu bioloģiskajās saimniecībās (mūsu pie ķīmijas pieradušie vēderi uz to reaģē ļoti atšķirīgi) un galu galā ar Latvijas iepazīšanu. Tas bija fantastisks kultūras pasākums, kuru izbaudīt iesakām visiem, kas vēl nav zaudējuši interesi par patiesām vērtībām.

Bet. Lai trešā un beidzamā diena nebeigtos tik vienkārši, izgāžas mūsu sākotnējais Plāns A braukt mājās ar autobusu. Izrādās, ka autobuss no Dundagas uz Rīgu riteņbraucējus neņem.

Izgāžas arī svaigi dzimušais Plāns B no attālāk esošās Stendes uz Rīgu vilciens neiet jau vairākus gadus...

Mīšanās no Dundagas uz Talsiem ir visai kalnaina un pret vējaina... Autobusu Talsi-Rīga nokavējam par 15 min... Kopīgiem spēkiem pierunājam pozitīvi-ekstrēmi domājošu Talsu-Tukuma autobusa šoferi mūs paņemt līdz Tukumam. (par to viņam no sirds “paldies”).Tukumā visi, nu jau tikai 6, laimīgi nopērkam vilciena biļetes uz Rīgu.

Vakars. Tukuma kafejnīca. Beidzamā tēja un kafija ar picu. Atvadas un sirsnīgas runas par jaukajām iepazīšanām un turpmākiem plāniem.

Izejam uz perona, lai iekāptu vilcienā Tukums Rīga.

Bet (šai dienai laikam pietrūkst pārdzīvojumu)...vilciens mūsu acu priekšā nošņācās un aizbrauc bez mums.

Atliek izvēle mīties uz Rīgu vai nakšņot Tukumā. Laikam jau par mūsu videi draudzīgo domāšanu augstie spēki izrādās labvēlīgi kaut kur Rīgas plašumos atrodas glābējcilvēks ar glābējdzīpu, kas ir ar mieru braukt mums pretī, kā rezultātā mēs mināties no Tukuma līdz pat Jūrmalai. Tas ir, vēl lieki 30 km.

Aiz pārguruma gandrīz vai transā, atrofētiem dībeniem, Rīgā ierodamies jau ceturtais dienas pašā sākumā. Turpat kur sākām Stacijas laukumā.

Pēdu zaļais velo brauciens ir beidzies!!!

P.S. Starp citu, ja kādreiz jums gadās nakšņot Dundagā, neatstājiet ārpus telts brokastīm paredzēto pārtiku. Vietējās žaģatas ir ļoti rijīgas un nekaunīgas. Gatavas nakts vidū pat triekties iekšā teltī, kad apēdušas ārpusē atstāto.

P.S.2 Klīst baumas, ka Modeļu aģentūra “Bezdelīgas” plāno konkursu, lai papildinātu savas rindas...

Bet par to jau citreiz.

HAWAII EXPRESS
VELOSIPĒDI APRĪKOJUMS SERVIS GARANTĪJA

TALKA TUVPLĀNĀ

Rudens sezonas 14. talkas sajūtas Mežparkā

"Tas nav mūsu konteineris! Tas nav mūsu!" klieudz meitenes. "Tu esi mulķis! Mēs esam otrā komanda, tu ne tajā iebēri! Skrien! Tur vēl ir čupa!" Izmisušajam puisim rokās nu jau tukšais maiss, un seņā jautājošs, nedrošs smaids. Viņš ir nosvīdis, sarkans un elso, bet skrien uzreiz tālāk.

Tā iesākas "Pēdu" un Latvijas Olimpīešu kluba organizētā 14. talka Mežparka teritorijā.

"Uzvarētāja ir tā komanda, kura visātrāk savāks pilnus konteinerus!" tā 8. oktobrī, mītrā rudens pēcpusdienā, kad zemi klāj dzeltenu un brūnu lapu kaudzes, talciniekus uzrunā talkas rīkotāji. Bet talcinieku kā allaž daudz aptuveni 130 cilvēku, tostarp sporta skolas "Arkādija" audzēkņi, Murjāņu sportisti, kā arī studenti no Policijas Akadēmijas, Banku augstskolas, ISMAS. Ja ne "ČP [ārkārtas situācija] ar autobusu, piedrojošies būtu vēl arī studenti no *Stradiņiem*, kas jau bija sagatavojušies darbam. Kuplā skaitā pēdējā rudens talkā rosījās arī Latvijas olimpīeši bobslejists Sandis Prūsis, šķēpmetējs Jānis Lūsis un kanoe airētājs Ivans Klementjevs ar bērniņu. Talciniekiem uzticīgs palika arī Rīgas Domes Vides komitejas vadītājs Valdis Kalnozols.

Kā ik talku arī šoreiz papildus smeķi piešķir dīdžejs Montuss ar muzikālo auto. Čaklais talcinieks Vides ministrs Raimonds Vējonis tūdaļ steidz pieteikt pārējiem talciniekiem pie sirds ejošu *Prāta vētras* dziesmu "lai no kādām tālēm nācis".

Iespējams talkas visneparastākais dalībnieks bija bebrs vides tīrības simbols! Resnais, bet gana rosīgais dzīvnieciņš nemaz nesteidzās tik iesprostots būri gluži kā dabai netik būt pakārtotai.

Tā sākās kārtējās, bet šī raksta autorei pirmās, vākšanas sacensības, par kuru galveno mērķi *Pēdinieki* uzskata aiz muguras atstāto tīrību. Talcinieki tad nu gluži kā specdienesta vienības pa kārtai ieņem vietas Bruņoto Spēku mašīnas kulbā un kopaina brīžiem veidojas gana komiska pilna kravas mašīna ar *tīrīšanas armiju*, kā zvirbuļi uz drāts ar Klementjevu un mazo atvasīti ar visiem sēžamratiņiem cieši starp visiem.

Mežs pārpilns ar atradumiem

Meža izskatās gluži tīrs (no pirmā acu skata). Bet jo dziļāk mežā, jo vairāk koku un top skaidrs darbs ir jāturpina arvien un arvien. Taču ir tik dzeltens un veldzējošs visapkārt, lai gan rokas gluži kā decembrī no aukstuma stīvas un deguns pil kā kūstoša lāstekā. Taču tas aizmirstas, līdzko ieraugam kādu "aizmirstu" *pusdurvi* vai auto sēdekli. Vietā liekas divpadsmitgadīgā Helmja jautājums: "Kāpēc tik daudz netīrumu?"

"Es tur netīrīšu! Tur ir žurkas!" rodas panika. Gandrīz ceļa malā aiz kokiem noslēpusies vesela izgāztuve. Gan matračī, kastes, ledusskapju detaļas, gan rokas somiņas un pat personas apliecinājoši dokumenti. Un starp visu citu...žurkas izrakušas sev aliņas dzīvošanai. Tās nemaz neatgādina mežonīgās žurkas. Tām ir jaukas sejiņas, ūsiņas, kas kustas, oston gaisu un mūs, sanākušos vērotājus. Liekas, tās pieradušas pie skatītājiem un izrāda savus melnos un baltos plankumus uz to rumpiņiem. Īstas filmu zvaigznes, jo vismaz ceturtdaļstundu saistīja visus klātesošos un paralizēja atkritumu maisu pildīšanu un sacensību garu.

"Vienā vietā reiz atradām segu, spilvenu, drēbes, džinsus, pamperus, arī pārtiku un bērnu mantiņas...nu tas tā...bet visu novācām..." atceras Inga(17), no Murjāņu sporta skolas. Jautāju, kā viņi uzzināja par šo talku. Inga rotaļīgi nočūkst, ka viņus uz talku uzaicinājis treneris Aldis Teters. "Čau! viņam no mums!"

Pēc padarīta darba ar pilniem vēderiem uz dejām

Dienu noslēdza kopīga pasēdēšana pie silta sautējuma, gardumiem un apbalvošana. Par vēderu pildīšanu bija parūpējušies spēcīgi vīri no Nacionālo Bruņoto Spēku Štāba Bataljona, kuri krietni vasarīgos un meiteņu acīm tīkamos aizsargkrāsas tērpos vārija tēju un sautējumu īstā armijas lauka virtuvē.

Pirmo vietu ieguva Sanda Prūša komanda, kas, starp citu, uz talkas sākumu ieradās visvēlāk. Otrie Ineses Jaunzemes un ministra Raimonda Vējoņa komanda. Trešā vieta šķēpmetējiem Jāņa Lūša komandai, un ceturtie Klementjeviēši. Turklāt, uzvarētāji saņēma biļetes uz Rīgas Zooloģisko dārzu, citi uz Kardinālu un Mūzikas akadēmijas studentu klubu. Visas komandas saņēma veicināšanas balvas saldumus no *Fazer* un biļetes uz talku noslēguma pasākumu *Skonto* hallē. "Šodien sakopām mazu daļiņu planētas. Sakopt visu planētu ir utopija, bet tas tā, lai ir uz ko tiekties!" ar drosmīgu skatu nākotnē noslēdza Vīta.

Protams, gribējās ēst. Protams rokas nosalušas. Protams, ka diena bija bijusi gana gara un svaigais gaiss darīja savu. Bet jāsaprot viens fantastiska sajūta par labi padarītu darbu. Ideāli likās būt ārā, svaigā gaisā, ošņāt lapu smaržu, iekāpt sūnās...tik superīgi bija doties mājās un zināt bija vērts ziedot pāris stundu, atteikties no ierastās ikdienas, lai sastaptu fantastiski iedvesmotus, darbīgus cilvēkus. Iespējams iemantot arī jaunus draugus.

Pie viena pieelpojam pilnas plaušas ar meža gaisu un varonīgajai Meža Mātei līdzam noturēt savu varu! Un solāmies atgriezties..

Ar šo talku noslēdzās projekta otrais pastāvēšanas gads. Jau ir sācies trešais. Šajā laikā notikušas 33 talkas un izvesti aptuveni 1025 m³ grūžu. Un lai gan projekta mērķis nav savākt atkritumu daudzums, vairāki parki nu var elpot vienglāk. Divu gadu laikā savu enerģiju un laiku tīrības Planētas radīšanā ir devuši aptuveni 3600 cilvēki, kuri arī turpmāk neatkāpsies no saviem ideāliem un principiem, lai kādu dienu ikviens Rīgas apkaimes parkos varētu pastaigāties basām kājām.

Rūta Šteinberga

IESKATS VĒSTURĒ

Tik pat veca kā dzīve - atkritumu problēma.

Atkritumi radās līdz ar cilvēka piedzimšanu un civilizācijām attīstoties problēma kļūst tikai lielāka.

Pirmais zināmais rīkojums par atkritumiem tika izdots Atēnās, 500 gadus pirms mūsu ēras. Tas noteica speciālu izgāztuvju ierīkošanu, aizliedza izmest atkritumus uz ielas, kā arī lika atkritumu savācējiem izvest atkritumus ne tuvāk kā vienu jūdži ārpus pilētas. Pilsētā darbojās speciālās divu cilvēku brigādes, kas savāca atkritumus. Ārpus pilsētas tika ierīkotas izgāztuves, kas dažkārt, izdaloties metāna gāzei, pašai degās.

Tāpēc atkritumus uzglabāja dažādās izgāztuvēs lauku apvidū. Pilsētām pieaugot, brīvās platības to apkaimē krasi samazinājās, bet nepatīkamas smakas un žurku daudzums atkritumos kļuva neciešams. Izgāztuves nomainīja ar bedrēm, taču tas problēmu neatrisināja. Līdz ar attīstīto civilizāciju sabrukumu sākās tumsonības laikmets, kurā netika ievēroti nekādi atkritumu uzglabāšanas un pārstrādāšanas likumi.

Viduslaiku pilsētās visi atkritumi tika mesti uz ielas un normāla bija nakspoda iztukšošana pa logu. Netīrumi un riebiņa smaka bija visapkārt, atkritumos vairojās baktērijas un parazīti, cilvēki dzēra piesārņotu ūdeni un neievēroja higiēnas normas, kas veda pie nāvējošu slimību epidēmijām mēra, tīfa, holēras utt.

Parīzē atkritumu kalni ārpus pilsētas vārtiem traucēja ieraudzīt aizsargmūrus. Milzīgās smirdošās puveķļu kaudzes kļuva par mājvietu žurkām un kļaiņojošiem suniņiem.

14.gadsimtā Anglijas parlaments aizliedza izmest atkritumus ūdens tilpnēs un grāvjos, bet lika netīrumus vest tālu ārpus pilsētas. Tas bija zināms progress, jo lielākā daļa bīstamo slimību izplatījās tieši caur piesārņoto aku ūdeni.

19.gs. Anglijā, Notinghamā tika atklāta pirmā atkritumu "dedzinātava" pirms tam atkritumi dega tikai to pašai dedzēšanai rezultātā.. Atkritumu problēma visāsāp izpaudās ASV, kur valdības pārstāvji jau 19.g.s.beigās ziņoja, ka tiem trūkst vietu, kur ierīkot izgāztuves. Tika izgudrotas iekārtas atkritumu sapresēšanai ar nolūku samazināt to tilpumu. Ņujorkā radās rūpnīcas, kurās mēģināja atkritumus šķirot un pārstrādāt.

Divdesmitais gadsimts nesa sev līdzī gan jaunās atkritumu iznīcināšanas tehnoloģijas, gan atkritumus, ko pārstrādāt ir praktiski neiespējami. Pat vienkāršie sadzīves atkritumi tagad sastāv no vielām, kas gadu desmitiem var negulēt grāvmalē un nesadalīties. Daudzi materiāli nepakļaujas pārstrādei un neatgriezeniski piesārņo vidi.

Starp citu, šobrīd uz Zemes ir tikai divi cilvēku celti objekti, kas ir tik lieli, ka tos var redzēt no kosmosa Lielais Ķīnas mūris un "Fresh Kills" pilsētas izgāztuve Ņujorkā.

Viktoria Slavinska

Foto: Rīgas 25. vidusskolas skolotāja Ināra Aperāne ar saviem skolniekiem Uģi un Ediju

Mēs paliekam

“Es eju pa skolu un dzirdu kaut kur saka: “Labrīt, vizuālā māksla!”” tā **Ināra Aperāne**, 25. vidusskolas zīmēšanas skolotāja. Ināra ir ne tikai zīmēšanas skolotāja, viņa ir sportistu trenere, aktīva “zaļās domāšanas” atbalstītāja, un vēl daudzu citu projektu līdzdalībniece. Ar Ināru sarunājos zīmēšanas klasē. Klases dziļumā ir skapis, aiz kura novietots ērts stūra dīvāns. Tā priekšā neliels galdciņš, uz kura noliktas kūpošas kafijas krūzes; šķīvī piramīdiski sakrauti vafeļu tortes gabaliņi; vāzē baltas puķes, un blakus šķīvī āboli. Klasē aiz skapja, kopā ar citu skolotāju, čalo skolēni.

“Projektā Pēdas” Ināra piedalās kopš 2002. gada pavasara. “Sākumā šķita, kāpēc man grābt svešus atkritumus? Taču diskomforts pārgāja, kad iedomājos, cik ļoti milu tīru, sakoptu, ziedošu un plaukstošu dabu,” atceras Ināra, atgādinot projekta autores Vitas teikto: “Mēs jau neejam vākt tos atkritumus, bet tīrīt dabu. Mums jau tos atkritumus nevajag.”

Uz sakopšanas talkām Ināra dodas kopā ar saviem skolēniem. Kādā zīmēšanas stundā viņa uz 300 kilogramus smaga papīra ruļļa, kā uz afišu staba, izlīmējusi “Pēdu” plakātus un pastāstījusi par talkām - tur nebūt nevajadzēs tikai strādāt, būs arī mūzika, lauku virtuve un iepazīšanās ar studentiem. Tāpēc bērni uz talkām nāk labprāt arī tad, kad viņu skolotāja nevar ierasties talkā.

Aizraujošākais talkās esot sacensības gars. Ināras komandā reiz esot gadījies puisis, kurš sācis konteinerā stampāt atkritumus. “Mums bija uztraukums, ka viņš sastampās tik cieši,

ka mūsu kaudze nebūs vislielākā. Taču drīz arī pats puisis saprata savu kļūmi. Viņš ir audzināts kārtīgi strādāt, tāpēc, lai konteinerā saietu vairāk gružu viņš sāka stampāt,” Ināra paskaidro.

Kopā ar Ināru skolēni piedalījās Latgales priekšpilsētas organizētajā projektā “Labiekārtosim savu vidi”. Par pamatu viņi esot izmantojuši projekta “Pēdas” ideju. Bērni esot izteikuši savas domas, ka pie skolas vajadzētu soliņus, kur apsēsties, ka varētu novietot konteinerus, kuros mest atkritumus u.tml. Pēc tam esot aizstāvējuši savas idejas un guvuši atzinību. “Man pašai par to prieks. Man patīk, ja ko dara un tam ir iznākums,” atzīst Ināra.

Gan par šo izstrādāto projektu, gan par bērnu iesaistīšanu talkās Ināra saka: “Es domāju, ka tas audzina ne tikai pašus bērnus, bet arī viņu ģimenes, jo bērni aizrādīs vecākiem, ja tie metīs gružus zemē. Ināra uzskata, ka viņas skolēni audzinās gan iepriekšējo, gan nākamo paaudzi. Dabas saudzēšanas ideja viņos ieaudzināta kā attieksme, jo bērns redz, ka viņš nav vienīgais, ka ir daudzi, kas tā dara un domā. “Man šķiet, ka videi ir milzīga nozīme harmoniska cilvēka personībā. Man šķiet, ka videi ir pat noteicošā loma. Vide audzina. Ir teiciens, ka skaistums uzvarēs pasauli,” spriež Ināra.

Vaicāju par to, kas viņai dzīvē šķiet svarīgs, un Ināra atbild: “Tā ir mīlestība. Mīlestība uz cilvēkiem, dabu un visu, kas mums apkārt. Manuprāt, miers baro, bet nemiers mūs posta.

Antuānam de Sent - Ekzeperī ir tāds teiciens: “Tā iet, ka nevienu nesamīj, tā stāvēt, ka nevienam ceļā.”

Sešās vietās arī Uģa un Edija pēdas

Ināras audzēkņi Edijs Kursītis un Uģis Deksnis ir vieni no aktīvākajiem un jaunākajiem projekta “Pēdas” dalībniekiem. Abiem puisiem ir 14 gadu un šobrīd viņi ir Rīgas 25.vidusskolas 8c klases skolnieki. Par Pēdām puisi uzzinājuši pavisam nejauši ar velosipēdiem vizinoties gar salu tiltu ievērojuši talciniekus, iepazīnušies ar Ingu Vitolīņu no Policijas akadēmijas un palīdzējuši viņam ierakt zemē Pēdu “ceļa zīmi”. Ingus paaicinājis arī uz nākamo talku un šobrīd puisi kontā jau ir sešas talkas.

Kas jūs mudina piedalīties talkās?

Uģis: Ja tā padomā, kurš cits, ja ne mēs paši tīrīs? Neviens! Un viss paliks arvien netīrāks un netīrāks, bet pēc Pēdu talkām vismaz viena vieta paliek tīrāka.

Edijs: Protams, vilina arī iespēja vinnēt visādus saldumus.

Kas talkās ir visjaukākais?

Uģis: Strādāšana darba grupās un līdz ar to arī jauni draugi. Turklāt talkās piedalās dažādi pazīstami sportisti un kad laiks ir beidzies viņi skatās, kurā konteinerā ir vairāk netīrumu, un tad visiem tiek dažādas balvas šokolādes, konfektes un citas lietas.

Edijs: Man patīk tas, ka visi viens otram palīdz un daudz joko. Vispār talkās ir ļoti jautri. Pēdējās talkās mums bija armijas virtuve. Turklāt mēs abi visu laiku esam bijuši tajā komandā, kura vinnē.

Ko draugi saka par to, ka Jūs aktīvi piedalīties tādā pasākumā?

Uģis: Vienu reizi varēja izvēlēties skriet krosu vai piedalīties projekta “Pēdas” talkā. Tad puse skolēnu, nevajadzētu skriet krosu, bija talkā. Mēs aizgājām uz talku, bet pēc tam mājās pārģērbāmies un noskrējām arī krosu.

Kā jūs cīnītos pret vides piegružošanu?

Edijs: Es liktu maksāt soda naudu.

Uģis: Es noliktu pie Daugavas kameru, lai pafilmē drusku, un tad jau redzētu, kuri ir tie aktīvākie piegružotāji un varētu izlemt gan kā cīnīties, gan ko sodīt.

Vai Jūs piedalīties šādā projektā arī nākošgad?

Mēs paliekam!

Egils Dancis, Ingars Punculis

INFORMĀCIJA ZINĀŠANAI

Jūs varat nodot vecās, noliektās elektriskās un elektroniskās iekārtas, piemēram, **datorus, televizorus, radioaparātus, telefonus, ledusskapjus, gludekļus un citu sadzīves tehniku** speciāli tam domātā konteinerā, kas atrodas pie tirdzniecības centra “Alfa”.

Nodošana iespējama šādos laikos:

Pirmdien, trešdiena, piektdiena	15.00 - 18.00
Otrdien, ceturtdiena	8.00 - 11.00
Sestdien	9.00 - 13.00

Ir vērts ielūkoties <http://www.agenda21.riga.lv/web/?id=300227>, kur var atrast vēl daudzu citu atkritumu pieņemšanas punktu **adreses un izvēlēties sev tuvāko.**

Noderīgi tālruni un adreses:

Bateriju u.c. atkritumu savākšana - 7226042 (VAK karstais tel.)

Iepakojuma savākšana - 8009009

Rīgas domes Vides Atkritumu saimniecības nodaļa - 7012956, 7012957

Vienīgā Rīgas oficiālā izgāztuve

http://www.getlini2.lv/pak_apraksts/index10-1.html

NOTIKUMI

Rīgas Tehniskajā universitātē brīvās izvēles C programmā priekšmets Vides inženierzinātnes.

Priekšmets kā jau priekšmets nosaukums tāds tehnisks un mazliet nesaprotams studentam, piemēram, no Kultūras akadēmijas vai Mūzikas akadēmijas.

Un lai šo neizpratni gaisinātu un dotu vielu pārdomām arī citām Latvijas augstskolām, mēs mēģināsim kompaktā veidā izklāstīt kas tas ir Vides inženierzinātnes RTU.

Tās ir 8 lekcijas gadā, kurās pasniedzēji: Dr. Andra Blumberga, Dr.Hab. Dagnija Blumberga, Dr. Mārtiņš Gedrovičs, Dr. Hab. Ivars Veidenbergs, Dr. Tālis Juhņa, Dr. Daina Kalniņa, Dr. Rūta Bendere, Dr. Gatis Bažbauers lasīs lekcijas par dažādām ar vidi saistītām tēmām.

Mūs ļoti interesē studentu viedoklis par šīm lekcijām, tāpēc lūdzam rakstīt uz informatīvo *Pēdu* e-pastu pedas@pedas.lv un izteikties vai ierosināt un ieteikt tēmas, kuras jūsu prātā būtu šobrīd visaktuālākās un tāpēc arī lekcijās apspriežamas.

Kā arī jūsu balsojums par labāko, atraktīvāko, profesionālāko un interesantāko pasniedzēju/lektoru.

Praktiskajos darbos būs iespēja piedalīties RTU Studentu parlamenta un "Projekta Pēdas" organizētajās talkās (2 talkas), lietišķajā simulācijas spēlē un referāta izstrādē un aizstāvēšanā

Un tad kad šīs 8 lekcijas un 16 praktiskās nodarbības stundas būs galā, students saņems 2 kredītpunktus.

Aicinām visu augstskolu studentus, kamēr šāda sistēma un šādi priekšmeti vēl nav ieviesti jūsu augstskolās, **IZVĒLĒTIES** šo priekšmetu un to **APMEKLĒT**, jo ar laiku pati aktuālākā tēma pasaulē būs **VIDE**. Un katram iedzīvotājam ir jāzina ko var, ko nevar un ko vajadzētu darīt dzīvojot uz šīs planētas.

Tuvāka informācija par šo priekšmetu pie Lienes Aleksandras Āboliņas liene.abolina@pedas.lv

Uz tikšanos lekcijās un talkās!

Sadarbībā ar Liepājas Doma, LVAf, Vides ministriju, Liepājas Pedagoģijas akadēmijas studentu pašpārvaldi, Latvijas Olimpniešu klubu

11. septembris - Pēdas savu rudens sezonu atklāj ar talku Liepājā!

Aicinām piedalīties skolēnus, studentus, vecākus, pensionārus.

9.00 - autobusi no Centrālās Stacijas pulksteņa aizvedīs visus talkot gribētājus uz Liepāju.

12.00 - talkas sākums Liepājā. Tīrīsim Kara ostu un jūras kāpas.

Tuvāka informācija mūsu mājas lapā www.pedas.lv

Rudens sezonas talku grafiks Rīgā

Sadarbībā ar Rīgas Doma, Rīgas Vides fondu, Rīgas Mežu aģentūru

Sestdiena, 18. septembris 10.00	Talka Šmerļa mežā (pulcēšanās uz Murjāņu ielas pie jaunajām mājām), Talka Mežaparkā (pulcēšanās pie ZOO)
Trešdiena, 22. septembris 15.30	Talka Daugavas krastā (pulcēšanās pie Maskavas 326) Studentus pie augstskolām gaidīs autobuss.
Trešdiena, 29. septembris 15.30	Talka Anniņmuižas parkā (pulcēšanās pie tenisa kortiem) Studentus pie augstskolām gaidīs autobuss.
Trešdiena, 6. oktobris 15.30	Talka Buļļupes krastā (vai Kundziņsalā) Studentus pie augstskolām gaidīs autobuss.

Talku grafikā un laikos varētu būt izmaiņas - **sekojiet informācijai!**

Rudens talku sezonas noslēguma pasākums Skonto hallē

5. decembrī

1. daļas sākums **12.00**

2. daļas sākums **20.00**

Programmā:

Sporta atrakcijas ar olimpiešiem tiesnešu lomās, jauno mākslinieku zīmējumu un gleznu izstāde, augstskolu muzikālo grupu konkurss, apbalvošana, koncerts, karaoke.

Ieeja:

Talciniekiem - **brīvbiļetes**

Studentiem, skolniekiem - 2 Ls

Pārējiem - 5 Ls

Aicinām visus jaunos talantīgos zīmētājus un gleznotājus piedalīties ar saviem darbiem izstādē – 5. decembrī Skonto hallē. Telefons informācijai 9835605

Dēls jādzemdē un čūska jāaprok /Intervija ar grupu Autobuss Debesis/

Vienā šā rudens Pēdu talkā piedalīsies grupa *Autobuss Debesis*. Un ne jau tāpēc, ka talku DJ ņems brīvu dienu :) Intervija gan nebūs par mūziku. Tāpēc pastāstīšu tagad, ka viņi cītīgi strādā, lai septembra beigu un oktobra sākuma koncertu turēs pa Vāciju un Somiju parādītu, ka Latvijā arī ir roks. Turēsim par viņiem ikšķus. Un neaizmirstiet, ka kājām arī ir ikšķi!)

Vai Pēdu talkā piekriņāt piedalīties papildus fizisko aktivitāšu dēļ?

Kārlis: Pirms gada mēs spēlējām *Pēdu* noslēguma pasākumā un mums tur bija patīkami spēlēt. Un mēs izdomājām atbalstīt projekta ideju arī tīri fiziski aktīvi.

Pastāstiet, lūdzu, kādu spilgtu piedzīvojumu dabā!

Andris: Ziemeļblāzma Inčukalnā.

Visi apstiprina, ka skatījūsies zvaigžņu lietu.

Marts: Mēs nesen braucām ar laivām pa Gauju.

Kārlis: Viss bija tā kā sacensībās.

Andris: Gribējām atpūsties, bet beigās sanāca sports.

INTERVIJA

Kārlis: Mums teica, ka 5 stundas ir normāls laiks, bet mēs kaut kā saspārojāmies līdz 2.

Marts: Es savos laukos pagājušonedēļ pirmoreiz redzēju tik tuvu briežus.

Andris: Es atkal izbaidīju skrošu lietu, kad mednieki šāva uz pīlēm.

Jums neliekas nereāla doma, ka varētu atdzimt kādā kukainī vai dzīvniekā?

Ervins: Pilnīgi nereāla.

Emīls: Man liekas, ka cilvēks var atdzimt tikai cilvēkā.

Andris: Vairs nevar. Nu pēc idejas kukainītis varētu atdzimt līdz cilvēka pakāpei, bet lai cilvēks atdzimtu kukainītī...

Marts: Tur kādiem jauniem spēkiem jāiedarbojas.

Andris:... nu nezina, vai to tad var nosaukt vairs par cilvēku.

Kārlis: Baigi jāsaraujas!

Kāpēc latviešu vīrietim dzīves laikā pie 3 pienākumiem-dēla izaudzināšanas, ozola iestādīšanas ir jānosit arī čūska?

Kārlis: Tas jau drīzāk ir domāts kādā abstraktā nozīmē, teiksim, jānosit jaunums.

Ervins: Iedomāsimies vienkārši, ka agrāk bija daudz čūsku.

Kādi tad ir sieviešu pienākumi?

Andris: Visi pārējie.

Emīls: Nu attiecīgi dēls jādzemdē, ozols jāapkopj un čūska jāaprok.

Vai ir kaut kas ko nepaprasīju, bet gribējāt pateikt?

Kārlis: Mēs gribējām pateikt, ka mīlam savu zemi...

Andris: Un planētu.

Elina Pinta

Skudru sacelšanās vai kā tapa jauna pasaule /stāsta turpinājums/ Aleksa Līva

Kabinetā sēdēja četri skudrāni (skudrāns - Skudru Republikas pilsonis). Viņi bija ļoti norūpējušies, jo visi kopā viņi tika aicināti ne pārāk bieži. Iosifs Cukuriņš viņus bija uzaicinājis uz brokastīm, bet bija jau vēla pēcpusdienu. Tā nebija laba zīme. Faktiski "brokastis" bija vistīrākā imitācija un varēja nozīmēt vai nu lielas nepatīkšanas vai arī lielas patīkšanas. Četri ministri jā, jā viņi visi ieņēma augstus posteņus Republikā, bija nobijušies un sajūtās kā studenti iestājeksāmenos. Cukuriņš bija nopietns kungs un viņa ietekme bija ļoti nopietna. Mēļoja, ka aiz Cukuriņa stāvēja kāds, kurš bija vēl ietekmīgāks, bet savukārt aiz šī kāda stāvēja vēl kāds, kurš pārstāvēja organizāciju, kura piederēja kādam, kurš bija brālis tam, kura vārds bija Primuls Lādiņš de Kains. Bet tās jau bija tikai tenkas un neviens prātīgs skudrāns tām nepievērsa uzmanību, jo pasaulē bija daudz svarīgākas lietas par ko satraukties.

Četri ministri savā starpā nepārmija ne vārda. Un par ko gan viņi runātu? Katrs zināja par otru pilnīgi visu. Turklāt viņi lieliski pārzināja šīs ēkas iekšējās kārtības noteikumus. Šeit katrs izrunātais vārds tika pakļauts Psihotestrona analīzei.

Miļo lasītāj, man tev jāpaskaidro, kas ir Psihotestrons. Skudru Republikā senos laikos, kad tajā vēl valdīja dažādi klani un Valstī nebija nekādas vienotības, tika pieņemti lēmumi. Sakarā ar nepilnvērtīgo organizētību, korumpētību un visādām citām nebūšanām, zinātniekiem uzdeva izveidot Psihotestronu. Tā mērķis būtu novērst nepilnības pilsoņu psihē un veicināt progresīvu Republikas demorfiju. (demorfija - mērķtiecīgā demokrātija). Šī gudrā un unikālā mašīna testēja visus, kuri pieteicās kalpot Valsts labā. Patiesību sakot, šīs ierīces spējas pilnībā tā arī neviens nezina, bet runāja, ka tā spējot iztestēt pat visu Skudru Republiku. Tas bija ļoti veiksmīgs zinātnisks izgudrojums, kuru izmantoja valdības sastādīšanā, kā arī īpašu mērķprogrammu operācijās. Pirms tam, tajos senajos laikos, kad pie parlamenta darbojās biosensorā komisija un tās uzdevums bija testēt un vajadzīgajā virzienā novirzīt parlamentāriešu domas, tas sagādāja lielas problēmas. Šāda komisija dārgi izmaksāja, tā nebija kontrolējama un vadāma. Bet šis aparāts! Tas bija ko vērts. To vajadzēja tikai iedarbināt,

uzstādīt programmu un nospiegt podziņu un viss notikās! Magnētiskais biostrāvājums izplatījās pa visu ēku (vai teritoriju) un notika brīnums. Visi absolūtā vienotībā pieņēma lēmumus un tas visu valsti virzīja pretī droši un bagātai nākotnei. Šo ierīci varēja pieslēgt gaisa ventilācijas sistēmām un tad vispārēja eiforija lēmumi bira kā no pārpilnības raga. Viela, ko sauca par rubīna gāzi, veicināja skudrānu radošo potenciālu un bija ļoti būtiska, kad parlamentā vajadzēja pieņemt vajadzīgos lēmumus. Miļo lasītāj, es nezina vai tu spēsi izprast šādas ierīces patieso vērtību, bet tici man tā veica nepaveicamo. Parlaments kļuva absolūti monolīts un vienots savā valstī tik nozīmīgajā darbā. Un Skudru Republikas prezidents gudri un tālredzīgi, lai izvairītos no vietējo pilsoņu sabotāžas, bija parūpējies par tā pilnīgi drošu izmantošanas tehniku. Psihotestrona vadības pults atradās kādā tālā, tālā valstī, kādā pilsētā, kādā kabinetā. Šis kabinets piederēja kādam Primulam Lādiņam de Kaina kungam. Jā, pasaule bija maza un savā unikālā veidā ļoti vienota.

Bet atgriezīsimies pie mūsu četriem ministriem, kuri joprojām sēdēja un gaidīja Cukuriņu.

Pirmais ministrs bija Pilsētas ministrs. Viņš atbildēja par galvaspilsētas attīstību. Otrs bija Vides Uzturēšanas un Rehabilitācijas ministrs. Trešais bija Atkritumu ministrs. Ceturtais bija Ministru Prezidents. Visi viņi bija jauni, skaisti un ļoti godkāriģi skudru tēviņi, kuri vēlējās tikai vienu dabūt kādu atbildīgu un labi apmaksātu posteni Raupas Savienībā.

Pēkšņi durvis atvēras un kabinetā ienāca Iosifs Cukuriņš. Viņš nebija ne jauns, ne skaists un arī ne godkāriģis. Viņš bija skudrāns, kuram viss bija apnicis. Pat paša ietekme un vara. Viņš mīlēja iedzert, viņš mīlēja dziedāt un vēl viņš mīlēja misticismu un ezoteriku. Četri ministri laipni smaidīja, tomēr visi klusēja. Nu jā, visi viņi zināja par vaboliņēm. Brokastis bija sākušās.

Ja kāds 2000. gadā būtu iedomājies, ka pēc kādiem nieka 1000 gadiem šādas konferences notiks pilnīgā klusumā, to uzskatītu par nomaldījušos fantazētāju. Bet bija 3071. gads un Skudru Republikā vissvarīgākās sarunas notika mēmi, tas ir, - telepātiski. Protams, protams, mūsu ekskluzīvais Psihotestrons atšifrēja arī šādas

sarunas, bet tāds bija lielais plāns un pie šīs informācijas piekļuva tikai republikas ārvalstu draugi un tas bija droši. Galvenais, ka vietējie ienaidnieki neko nespēja uzzināt. Bet kaut kur tālā valstī, kādā tālā Savienībā, kādā kabinetā, kāds saņēma sekojoša satura tekstu:

-Sarunas ir sākušās. Iesākumā neliels emocionāls savīļņojums, bet drīzumā viss normalizējas. Diskusiju vada viens Alfa tēviņš un četri Gamma tēviņi.

Alfa: "Vai Raupa saņēma jūsu atskaiti?"

Gamma 1 un 2: "Jā, saņēma."

Alfa: "Vai Prezidents ir informēts?"

Gamma 4: "Nē, domāju, ka vēl nav laiks."

Alfa: "Prātīgi."

Gamma 1: "Prezidentam var teikt, jo viņš ļoti laipni pieņēma mūsu investīciju."

Alfa: "Nav slikti."

Gamma 3: "Bet vai paliks spēkā noteikumi par cenu paaugstinājumu? Man ir jāatsaucas uz Raupas likumdošanu."

Alfa: "Jā, bet jums nāksies parakstīt dažus līgumus."

Gamma 2: "To neatbalstīs pārējie un ... hmm... jā... tauta."

Alfa: "Atbalstīs. Viņi tiks informēti par sekām."

Gamma 4: "Vai mūsu noruna paliek spēkā?"

Alfa: "Jā. Tev būs laba alga un laba vieta, bet tu jau zini noteikumus mēs esam viena ģimene."

Gamma 4: "Jā, jā. Bet es gribu arī imunitāti."

Alfa: "Domāsim."

Gamma 3: "Kas notiek ar ķīmiju un toksisku? Un pārējiem mēsliem arī?"

Alfa: "Noformējiet kā vietējās vides sanācijas pasākumus."

Gamma 3: "Iepriekšējais kredīts jau iztērēts, bet ..."

Alfa: "Tu gan esi idiots! Kāda velna pēc tad te ir ieradies Umbrella?"

Gamma 1, 2, 4: "Viņš ir mūsējais?!"

Alfa: "Nē...jūs tiešām visi esat idioti! Nu, protams! Šodien beidzam. Visu labu, kung! Vēlu veiksmi darbā."

Saruna beidzās plkst. 17.29. Psihoanalīzes rezultāti pagaidām viss norit gludi. Neliela pretestība bija samanāma Gamma 2 un 1 smadzenēs. Īslaicīga. Tika novērsta. Turpinājums sekos

Meklējot pilsētas dimantus

Parku apmeklētāji bieži nenojauš, ka atpūšas Rīgas augstākajā vietā vai retu koku paēnā

Parkus mēdz dēvēt par "pilsētas dimantiem". Dažus no to patiesā mirdzuma slēpj laika atstātie putekļi, citus to apsaimniekotāju nevižība vai dabas (ne)draugu "zobi".

Kad sākās parku un dārzu kultūra?

18.gs. teritorijā starp klosteri un Bīskapa pili sākumā atradušies klostera dārzi, bet vēlāk laukumu apbūvēja. Klostera pagalmi pie Doma baznīcas bijis iekšpilsētas vecākais un lielākais dārzs.

18. gs. sākumā Krievijā notika plaša cara rezidenču un augstmaņu muižu celtniecība, kā arī greznu regulāro parku ierīkošana. Daļu no turīgo namnieku muižām pārveidoja par izpriecu un atpūtas vietām ar greznām telpām un krāšņiem dārziem. Dārzos bija taisni ceļi, cirpti dzīvžogi, lapenes, paviljoni, atpūtas soliņi, ar eksotiskiem gliemežvākiem vai raibiem akmeņiem norobežotas puķu dobes, kas kopumā radīja intīmu, mājīgu noskaņu.

Lai pamanītu naidnieka tuvošanos, 1773. gadā ap pilsētu sāka veidot 130 asis platu klaju joslu Esplanādi. Jau 18.gs. beigās iezīmējās vietas, kur 19.gs. otrajā pusē tika izveidota parku josla.

Kā attīstījās priekšpilsēta?

Napoleona uzbrukuma Krievijai dēļ Latvijā esošā krievu karaspēka virspavēlnieks pavēlēja nodedzināt Rīgas priekšpilsētas abos Daugavas krastos. 1920. gada beigās tika izstrādāts nodedzināto priekšpilsētu atjaunošanas plāns, kurā Rīgas teritoriju sadalīja piecās distancēs. I drīkstēja izmantot vienīgi pastaigai (izveido kokiem apstādītas alejas), II sakņu dārzi, III drīkstēja sākt celtniecību. Izveidoja priekšpilsētas apstādījuma ierīkošanas komisiju, kas uzsāka ziedojumu vākšanu apstādījumu ierīkošanai un kopšanai. Tas guva lielu rīdzinieku atsaucību un gubernators, uzklaušidams komisijas lūgumu ņemt pilsētas dārzos un parkos valsts aizsardzībā, licis publicēt laikrakstos brīdinājumu, ka apstādījumu bojātāji tiks stingri sodīti. Latvijas brīvvalsts laikā atsevišķas pilsētas daļas attīstījās nevienmērīgi iezīmējās kontrasts starp Rīgas centra arhitektoniski māksliniecisko un sanitāri higiēnisko labiekārtojumu un priekšpilsētām.

Priekšpilsētas dimantu spodrināšana

Aplūkot vienu no priekšpilsētas dimantiem augstāko dabisko zemes punktu Rīgā (28. m.v.j.l.) Dzegužkalnu braucu uz Pārdaugavu. Iespējams vairums no Dzegužkalnā sastaptajiem ļaudīm nemaz nenojauš vietas seno un bagāto vēsturi: pirms 300 gadiem šeit Rīgas maģistrāts atklāja kapsētu "visu kristīgo konfesiju trūcīgo vajadzībām". 1759. gadā Dzegužkalnu un īpašumus tā apkaimē iegādājās turīgais mastu tirgotājs un brāļu draudzes jeb hernhūtiešu vadonis Latvijā Jānis Šteinhauers. Pateicoties hernhūtiešiem un to rīkotajām sanāksmēm, kurās par miermīlības un nevainības simbolu uzskatīja jēru, Dzegužkalnu dēvēja arī par Jēra kalnu (līdzīgi kā Jēra kalns Valmieras apkaimē). Savukārt tā pašreizējo nosaukumu kalns visticamāk ieguvis no Piņķu muižai piederīgā zemnieka Dzeguzes mājām.

Apmeklētājus paugurs vilinājis ar plašo panorāmu, kas pavērās no virsotnes no rietumu puses skats uz Vecrīgas baznīcu torņiem, ostu, ziemeļiem Āgenskalna un Torņkalna māju sarkanie dakstiņu jumti, bet dienvidpusē rēgojās Ilguciema koka namiņu pelēkās jumtgales un Spilvas plavas. Pamatē pie jūras acīgākajiem pavērs Daugavgrīvas cietokšņa kontūras. Ar skatu uz tolaik teju vai visiem nozīmīgākajiem punktiem Rīgā tuvākās apkaimes ļaudis bija iemīļojuši svinēt arī Līgo svētkus. Piekrišana bijusi arī dažādiem deju un mūzikas sarīkojumiem.

Taču iecienīto atpūtas vietu neviens nekopa, tuvējie iedzīvotāji tikai salasīja malkai nokritušos kokus un zarus. Tā kā tuvējā apkaimē atšķirībā no pilsētas centra nebija neviena atklātā dārza pilsētas valde nolēma ierīko sabiedrisko parku. Šo domu atbalstīja arī blakus esošās fabrikas ziedojot 430,-rbļ. 1893. gadā tika izstrādāts projekts un pēc septiņiem gadiem uzsākta tā iekārtošana. Pirmo labiekārtoja daļu, kas piekļaujas Daugavgrīvas ielai. Tur ierīkoja ieejas ceļu un apstādīja kalnu nogāzes. Lai uzlabotu smilšaino augsni, no Spilves plāvām tur nogādāja desmitiem tūkstošu vezumu ar kūdrainu augsni. Augu valsts šajā parkā izveidojās visai bagāta ap 15 vietējo kokaugu sugu, kā arī aizsargājamais Zviedrijas pīlādzis, kurus parkam esot atveduši latviešu jūrnīki.

Ar laiku tur ierīkoja arī kafijas paviljonu, nogāzes pakājē mūzikas estrādi un 1924. gadā parkā uzstādīja pat karuseli.

Ziemeļblāzma zvejnieku ciemā

Ja turpinām ceļojumu Rīgas senāko dimantu meklējumos, tad noteikti jādodas uz otrā Daugavas krastā esošo Ziemeļblāzmu, kuras teritorijā, starp citu, sastopams nezinātajam necils, taču savā ziņā unikāls un Latvijas apstādījumos visai reti stādītais krūms parūkkoks.

Tagadējā parka teritorijā kādreiz atradies zvejnieku ciems, bet 18. gs.b. progresīvais sabiedriskais darbinieks, fabrikants un mākslas mecenāts Augusts Dombrovskis tur izveidoja nelielu kokzāģētavu, bezmaksas skolu un bērnu dārzu strādnieku bērniem. No mazattīstīta zvejnieku ciema teritorija pakāpeniski pārvērtās par izkoptu strādnieku rajonu, ko sāka dēvēt par Vecmīlgrāvi.

Rūpējoties par veselīgu dzīvesveidu, 1904. gadā A.Dombrovskis nodibināja pretalkahola biedrību "Ziemeļblāzma", kurā neilgu laiku darbojās arī rakstnieks J.Jaunsudrabiņš. Tieši ap šo namu uz neauglīgas, smilšainas zemes A.Dombrovskis pašrocīgi iekopa vairāk kā 1000 koku un krūmu. A.Dombrovskis kokus stādīja burtu formā. Piemēram, ozolus - A burta formā, kas simbolizēja viņa vārdu, bet liepas - M formā par godu viņa mīļotajai sievietei Martai.

1906. gadā šī ēka tika nodedzināta un tās vietā 1913. gadā uzcēla jaunu, lielāku un modernāku biedrības namu, kas, starp citu, bija pirmā dzelzsbetona ēka Latvijā. Tajā darbojās teātra trupa, koris, tika rīkoti literātu vakari, jautājumu un atbīžu vakari, sporta pasākumi un bērnu svētki. Tika ierīkots arī kafijas paviljons, slidotava, skatuve un atrakcijas, un gadsimta sākumā "Ziemeļblāzma" izveidojās par nozīmīgu kultūras centru. Parkā aizsākās bērnu svētku tradīcija, kas ar laiku pārvērtās par grandiozu pilsētas mērogā pasākumu. Bērnu svētki pulcēja ap 6000 bērnu un 9000 pieaugušo. Tradicionāli bija arī Zvejnieku svētki.

Runājot par parku, jāmin arī tam līdzās esošais Burtnieku nams, ko A.Dombrovskis uzcēla latviešu inteliģencei. Namā ilgu laiku dzīvoja Krišjānis un Dārta Baroni, kuru stādītie ozols (K.Barona) un kastanis (D.Barones) vēl joprojām zaļo ēkas pagalmā.

Peldvieta pilsētas centrā

Atgriežoties pilsētas centrā, nonāku Grīziņkalnā, kas savulaik Rīdzinieku vidū bija iecienīts pateicoties slavenajam "Apollo" teātrim, kurā uzstājās Latvijā pazīstamu aktieru trupa. 1905. gada nemieros parkā notikuši plaši strādnieku mītiņi lielākais no tiem Vispārējā streika laikā sapulcinājis 100 000 cilvēku. Tam par godu parks ieguvis 1905. gada parka nosaukumu.

Pirmā pasaules kara laikā parks pārvērtās par nekoptu biezokni taču vēlāk tika atjaunots jaunā veidolā ierīkoti pastaigu ceļi, liepu alejas, platas puķu dobes, rozārijs un bērnu rotaļu laukums ar peldbaseinu un bradājamo baseinu.

Kalna virsotnē bija plašs koncertlaukums. Tādejādi parks kļuva par formas un saturs ziņā īpatnējāko atklāto dārzu Rīgā, jo tur prieku un veselīgo izklaidi varēja gūt kā pieaugušie, tā arī bērni.

Lai gan Grīziņkalnā nav lielas koku un krūmu dažādības kā Rīgas centra apstādījumos, arī šeit sastopami reti augi: ogu īve, lodveida rietumu tūja, trejdaivu mandele.

Dārzi un cilvēki

1893. gadā par Rīgas dārzu un parku direktoru kļuva izcilais ainavu arhitekts Georgs Kufalts. G.Kufalts esot ņēmis vērā arī sanitāri higiēniskus apsvērumus, lai uzlabotu pilsētnieku dzīves apstākļus. Viņa ietekmē pirmo reizi tiek runāts, ka parkos nepieciešamas aktīvas atpūtas zonas, ka apstādījumi jāiekārto atbilstoši dažāda vecuma iedzīvotāju vajadzībām.

Savukārt, dārznieks Andrejs Zeidaks, kurš 1915. gadā bija pilsētu dārzu direktors un nodarbojās ar Brāļu kapu izveidi, atzīmējis, ka visās kulturālās valstīs atzīst divus dārzu tipus: dārzi brīvām kustībām, sportam, rotaļām un dabas baudīšanai domātus. Turklāt viņš uzsvēra mūzikas estrāžu, brīvdabas teātru un brīvdabas muzeju nepieciešamību, kā arī saules, svaiga gaisa un aktīvās atpūtas nozīmi cilvēka veselības saglabāšanā.

Parki un dārzi savdabīgi atspoguļo sava laika sociālās un estētiskās prasības. "Rīgas dārziem un parkiem arvien bijusi izcila nozīme pilsētas individuālo vaibstu veidošanā. Kanālmalas apstādījumu loks ap Vecrīgu pieder pie skaistākajiem pilsētas centra ansambļiem. Vēsture mīt ne tikai Vecrīgas mūros, vēstures liecības glabā Rīgas parkos, dārzos un skvēros

izvietotie pieminekļi, bet daudzi Rīgas apstādījumi pieder pie dārzu mākslas pieminekļiem.

Laikam ejot, politikajām un ekonomiskajām iekārtām mainoties, mainās arī Rīgas parki un dārzi, kas kādreiz bija pavisam citādi nekā šodien. Par apliecinājumu visam iepriekš minētajam lai vēl kalpo fakts, ka tur, kur tagad ir Uzvaras parks, kādreiz plūda Daugavas ūdeņi...

Attīstīt, modernizēt un saglabāt

Parks ir lauku dabas atdarinājums pilsētā, kas pielīdzināms ezera atdarinājumam akvārijā. Tomēr par spīti nemitīgajai industrializācijai pozitīva un veicināma ir jebkura zaļās vides kultivēšana. Rotaļu laukumi, atpūtas soliņi, laternas un citas civilizācijas ērtības ir kā kompensācija par zaļās vides ierobežošanu pilsētnieciskā komforta nodrošināšanai. Lai gan ejot pa pilsētas centru tā vien šķiet, ka vienu parku vai apstādījumu nomaina cits, statistika ir daudz skarbāka uz katru pilsētas iedzīvotāju ir tikai trīs kvadrātmetri apstādījumu. Diez ko daudz tas nav, tāpēc dodos meklēt savus trīs kvadrātmetrus pilsētnieciskajā komfortā, turklāt būtu vēlams, lai manējie kvadrātmetri būtu, gan zaļi, gan sakopti, gan apriekoti ar atpūtai nepieciešamajām ērtībām...

Apstaigājot šobrīd iecienītākās pastaigu un atpūtas vietas, piemēram, Ziedoņdārzu, novēroju, ka strūklakas baseins apdrūpis, soliņi salauzti, bet no 20 laternām tikai 9 laternas diennakts tumšajā laikā izgaismo parku.

1998. gadā Vides komitejas pārstāvji solīja, ka Ziedoņdārzā, Viesturdārzā, Dailes teātra skvērā un Kronvalda parkā, veiks rekonstrukcijas darbus. Sakopts Viesturdārzs. Ignorējot dabas aktivistu protestus, vairāk kā divdesmit kokus nocērtot un izbūvējot pazemes autostāvvietu "uzfriešināts" Kronvalda parks, bet pārējos divos plānotās izmaiņas vēl nav notikušas.

"Grūti pateikt, kāpēc naudu neiedeva. Apstādījumi ir tāda lieta, kas ieguldījumu prasa, taču atpakaļ nedod. Varbūt dome izlēma naudu ieguldīt tur, kur var pelnīt," intervijā laikrakstam "Diena" pieļauj Vides departamenta pilsētas apstādījumu attīstības nodaļas galvenā speciāliste Aija Baķe.

Kaut gan, domājot par to, ko pārveidošana, iespējams, nodarījusi kaut vai Kronvalda parkam, iespējams steigties nemaz nevajag. VAK mājas lapā publicēta informācija liecina, ka

jebkuras būtiskas pārmaiņas parkā var izraisīt neparedzamas sekas. "Koki ļoti jūtīgi reaģē uz gruntsūdeņu līmeņa svārstībām. Būvējot pazemes autostāvvietu, neizbēgami vajadzēs pazemināt gruntsūdeņu līmeni. Arī vēlāk no autostāvvietas būs jāskūnē arī ūdens, ja vien nebūs iecerēts tur novietot amfībijas un zemūdenes," VAK mājas lapā rakstīja Anda Leiškalne. Kritiku neizturēja arī autostāvvietas aizstāvju arguments, ka nocirsto koku vietā var iestādīt jaunus. Dārznieku un dendrologu pieredze liecina, ka jauni koki ir vārgāki un vides nelabvēlīgo ietekmi pārcieš grūtāk. "Gadsimta sākumā G.Kufalts, mēģinot ieadzēt ginku, divdesmit gadus ar to auklējis kā ar mazu bērnu ziemā tinis pat salmu segās. Tikai pēc vairākiem gadu desmitiem koks piemērojies apstākļiem un simtgadnieka vecumā spējīgs izturēt gan bargas ziemas, gan piesārņojumu," norādījis VAK mājas lapā. Mūsdienās pat pilsētas apstākļiem piemērotas koku sugas Rīgas centrā ieadzēt ir grūti jau pieminēto nelabvēlīgo apstākļu dēļ.

Un apstādījumiem patiešām jāpārdzīvo kamikadzes cienīgi pārbaudījumi gaisa piesārņojums, izbradāšana, koku sakņu "slēpšana" zem asfalta un sāls "vannas" ziemā. Tas ir vairāk kā pietiekami, lai apdraudētu mums katram piederīgos trīs kvadrātmetrus. Lielās pilsētās, arī Rīgā, veidojas tā sauktā piesārņojuma piltuve. Gaisa vairāk sasilst pilsētas centrā un ceļas augšup, atbrīvojot vietu, kuru aizņem pa lielajām maģistrālēm ieplūstošais piesārņotais gaiss, veidojot savdabīgu piesārņojuma piltuvi virs pilsētas centra. Parku gredzens ap Vecrīgu kavē šo procesu, un katrs robs šajā zaļajā aizsargjoslā veicina piltuves efektu.

Parku ciparos

Apstaigājot iecienītākos parkus nepiekojos, bet gan skaitīju tos priekšmetus, kas vismaz teorētiski palīdz parkam saglabāt savu rotu atkritumu urnas mums vairs "nevajadzīgajām lietām", laternas, kas atrašanos parkā īpaši tumšajā gada periodā padara mājīgāku, komerciālas iestādes kafijas namiņi, karuseļi, atrakcijas, kas vismaz teorētiski dotu parkam ienākumus.

Staigāju un spriedu, ka, ja nav iespējams nopelnīt naudu, tad varbūt ir iespējams to ietaupīt. Piemēram, palielinot miskastu daudzumu. Grīziņkalna parka teritorijā ir tikai vienpadsmit miskastes. Ar to var izskaidrot lielo gružu daudzumu gan uz ietvēm, gan zālājā, kas tikai apgrūtina sētnieku darbu. Par skaitļu liecību spriediet paši.

Irina Bubņeviča, Egils Dancis, Jeļena Vihrova

Materiālu sagatavojot izmantotā literatūra:

Davidsons, I. *Rīgas parki un dārzi*. Rīga: Liesma, 1988.

Pūka, I., Cinovskis, R. *Rīgas sabiedriskie apstādījumi. Īsa vēsture, koki, krūmi, ziemcietes*. Rīga: Zinātne, 1987.

Rīga. *Parku pilsēta*. Rīga: Jumava, 1999.

Johans Kristofs Broce. *Zīmējumi un apraksti*. 2.sēj. Rīga: Zinātne, 1996.

A.Caune. *Rīgas Pārdaugava pirms 100 gadiem*. Rīga: Zinātne, 1998.

	Komerciālās atrakcijas	Potaļu laukums	Koski parkā, pie paša parka	Miskastu skaits	Solu skaits	Latemu skaits	Iespēja pie parka novietot auto	Sakoptība
Kronvalda parks	3	1	2	40	108	123	Ir	++++
Vērmaņdārzs	4	-	5	22	48	17	Ir	+++
Ziedoņdārzs	-	2	-	20	22	20	Ir	++

VAI JŪS TO ZINĀJĀT?

Mežu vērtība

Mežu platība ir 4,1 miljrd ha jeb 32% no visas sauszemes platības. Pasaulē mežainākās ir Eiropa un Amerika, bet kontinents, kurā to ir vismazāk, ir minēts Austrālija. Arī Āfrikā ir valstis, kas nebūt nevar lepoties ar savu zaļo bagātību. Piemēram, tādu vietu kā Saūda Arābija vai Z-Āfrikas valstis raksturīgākā iezīme ir tuksnešu ainavas. Un šis tuksnešu ainavu iezīmes draud arī citām pasaules valstīm, jo ar katru gadu pasaulē tiek izcirsti arvien vairāk koku. Šobrīd mežu platība ir tikai puse no to sākotnējās platības.

Ikvienam tik nepieciešamo skābekli nodrošina tieši meži. Tāpēc mežu platības samazināšanās un kokaudžu degradācija ir ekoloģiski bīstama. Mežiem ir milzīga nozīme dzīvības pastāvēšanā uz Zemes. Mežs ir gaisa filtrs un galvenais skābekļa ražotājs. Starp citu, vairāk nekā puse visu dzīvo sugu dzīvo mitrajos tropiskajos mežos, tā dēvētajos lietus mežos, kuri aizņem tikai ap 6% sauszemes.

Un tomēr meži tiek izcirsti. Ļoti bieži uz šo dabas bagātību tiek skatīts tikai kā uz resursiem, nepieciešamajām izejvielām dažādās ražošanas nozarēs. Ar katru gadu pašlaik esošā tropisko mežu platība samazinās par aptuveni 1%. Tā rezultātā ik gadu izzūd 4-6 tūkstoši sugu un organismu daudzveidība būtiski samazinās.

Mežu izcirstāšana izraisa arī ūdens režīma nestabilitāti. Ir pierādīts, ka meži stabilizē noteci, novērš plūdus un kavē augsnes eroziju. Ar to līdzdalību tiek stabilizēta arī gruntsūdeņu režīms un veikta to attīrīšana.

Līdzās materiālajam un kultūras vērtībām meži ietverami vienā no valsts īpašuma veidiem - bioloģiskajā īpašumā. Un dažām valstīm raksturīga iezīme šo īpašumu strauji zaudēt. Piemēram, Etiopijā 20. gadsimta sākumā meži aizņēma 40% valsts teritorijas, tagad vairs tikai 3%!

Viktorija Slavinska

Meklēsim dzīvē alternatīvas, jo reklāma ir kā pasaka gribi tici, gribi nē.

Cilvēka organisms ir apbrīnojama bio-energo-ķīmiskā konstrukcija. Tur katrs process ir saskaņots un pakļauts vienam galvenajam uzdevumam izdzīvot.

Panākt saskaņu ar savu ķermeni un jau bērnībā izprast tā funkcionēšanas pamatprincipus to vajadzētu ielikt mācību programmā kā galveno priekšmetu.

Ja cilvēks saslimst, temperatūra kāpj arī vīrusiem tas sagādā pamatīgas galvassāpes, tāpēc nevajadzētu pārcensties ar temperatūru nodzenošiem medikamentiem. Jau mūsu senči zināja, ka pirtī var dabūt nost daudzas kaites.

Arī sāpju simptomi liecina par slimības klātbūtni bet tās nevajadzētu uzreiz likvidēt, jo sāpes ir signāls, ko slimais orgāns sūta citiem kaimiņorgāniem un tādā veidā viss ķermenis mobilizējas uz sāpošo vietu un ķīmiski un enerģētiski palīdz tai izķepuroties. Tas nozīmē mūsu organisms pats spēj saražot vajadzīgās zāles, lai izārstētos. Un nevajadzētu šo mūsu dabisko ķīmiju iznīcināt ar dažādām ķīmiskām zālēm, kuru ilgstošā iedarbība patiesībā vēl līdz galam nav izpētīta.

Mūsu senči pieturējās pie dabas likumiem. Mums vajadzētu pie tiem atgriezties, vismaz apsverot iespēju, ka zāles tas ir bizness un tirgus.

Badošanās, pirtis, dabas produkti, aukstas ūdens procedūras, svaigs gaiss, fiziskās nodarbības, pozitīvas domas, vientulība šī vārda pozitīvajā nozīmē tas viss norūda ķermeni un dod apziņu, ka spējām mobilizēties, kad tas ļoti ir nepieciešams.

Reizēm reklāma var iedarboties kā sliktis hipnotizētājs. Ja jau iekodusi kāda ērce, tad jau noteikti mirstamā kaite būs klāt, ja nedabūšu kādu potīti vai špricīti. Un tad tik tiešām cilvēks var atdot galus un pat nevainīgs blusas kodiens var izsaukt šoku.

Sena Ķīnas recepte. Der ļoti slimiem (pat ar vēzi), lai izārstētos, bet veselajiem draud iespēja ilgi ne ar ko neslimot. /Starp citu, slieku pulveris aptuveni gramī 500 gr. ASV maksā 80 USD./

Bet saudzēsīm mūsu sliekas, un nepārcenstīsimies. Profilaksei pietiek ar 10 sliekām tukšā dūšā brokastīs vienu nedēļu. (Dzīvas, iesakām sagriezt.)

Gurķu mētras sula senie romieši to lietoja pirms devās kaujās. Dod milzīgu enerģiju un drosmi.

Ceļmallapu sula der visam. Vēlams lasīt vietās kur nav auto ceļi (tas gan attiecas uz visām zālītēm, kā arī sliekām).

Badošanās ļoti laba lieta un grāmatas daudz sarakstītas. Runā, ka Jēzus, lai iegūtu pilnīgu kontroli pār savu miesu, daudz mācījies Indijā un regulāri badojies pa 40 dienām. Tomēr tas var būt bīstami.

Aukstas dušas un arī vannas, pēc Kneipa. Laba lieta un stipri norūda ķermeni un nav arī lieli pārdzīvojumi, kad pēkšņi plīst kāda siltā ūdens truba.

Galvenā morāle tam visam rakstītajam ir jāaprod ar domu, ka par savu ķermeni atbildam tikai mēs paši un labāk mazāk klausīties, ko citi mēģina mums iestāstīt, bet atrast labu dialogu ar savu sajūtu un zemapziņu. Tā jau nu nemelos.

“Projekts Pēdas” aicina aizrautīgus studentus un skolēnus iesaistīties mūsu aktivitātēs. Nepieciešamās īpašības: idejas, enerģiskums, entuziasms, vēlēšanās dzīvot tīrākā vidē, vēlme un spējas iedvesmot arī citus.

Raksti, ja redzi savu vietu starp mums!

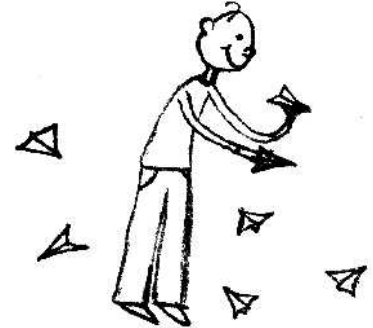
Mūsu e- pasts: pedas@pedas.lv
www.pedas.lv

1. Cik bieži tu lieto automašīnu?

- a) Kad vien bākā ir benzīns;
- b) Es veicu pētījumu par to, cik bieži autovadītāji mani palaiž pie gājēju pārejām un tāpēc gandrīz vienmēr eju kājām;
- c) Es strādāju par šoferi.

2. Cik papīru tu savā dzīvē esi nometis zemē?

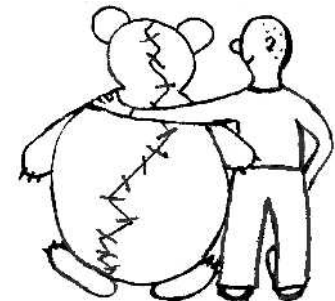
- a) 1-14;
- b) 15-30;
- c) Jūs mani apvainojat!

3. Vai tu katru dienu papildini ledusskapi?

- a) Jā, taču man ir maziņš ledusskapis;
- b) Nē, bet to dara mamma;
- c) Es krāju naudu ledusskapim.

4. Cik bieži tu izmet ārā ēdienu?

- a) Esmu students/-e!
- b) Neizmetu nemaz-man ir kāmis/suns/...
- c) Man bieži kaut kas nokrīt zemē.

5. Vai tu kādreiz esi pārplēsis lāci?

- a) Nē, taču svētdien laikam to darīšu;
- b) Nē, bet esmu vienu gandrīz pārbarojis/-usi ar saldumiem;
- c) Nē, man pietika ar mežakuli.

Tests, ko tu izpildīji, manu mazo/vidējo/lielo lasītāj, ir apzināti veidots mulķīgs. Tas ir bez normāliem atbilžu variantiem un beigu diagnozes. Tomēr, arī bez nopietni sastādītiem testiem ir iespējams izvērtēt savu ietekmi uz apkārtējo vidi un līdz ar to savu veselību. Šai nolūkā apskatīsim vairākas sadzīves normas. Tā ir pavisam pierasta lieta- iepakojuma, sadzīvē saplīsušo "loriņu" u.c. izmešana kopā ar veciem medikamentiem, spuldzēm, principā jebko, kas kļuvis nederīgs. Tāpēc likumsakarīgi ir aizvien pieaugošie atkritumu kalni un izdevumi par to apsaimniekošanu. Taču saistībā ar atkritumu saražošanas tēmu, man interesanta liekas pati norma izlaist pārdošanā priekšmetus, kuri pēc nolietojšanas nesadalās un, kurus nevar pārstrādāt. Kam ienāca prātā šī "ģeniālā" doma?

Pārdomu vērti ir arī daudzie tīrīšanas un higiēnas līdzekļi, bez kuriem nevaram iztikt ikdienā. To sastāvā ļoti bieži ir tādi ķīmiskie savienojumi, kas nonākuši dabā nesadalās. Negribas pat domāt, ko viņi tur dara tālāk. Kosmētikā arī bieži vien netrūkst sastāvdaļas, kas veicina attiecīgā līdzekļa iedarbību, bet nav vēlamas cilvēka organismā. Vai maz ir vērts aplūkot balinātā papīra, plastmasas iepakojumu maisiņu utjpr. iedarbību? Mēs paši taču izprotam savu atstāto ietekmi uz apkārtējo vidi. Tomēr kaut kādā apbrīnojamā vienaldzībā pret sevi turpinām čakarēt savu planētu. Vai mēs sevi nemīlam? Protams, ka mīlam! Tāpēc jau pārkam sev stilīgas lietas un mīlestības aklumā aizmirstam par to, kādu iespaidu to ražošana un pēcāk pašas preces atstāj uz apkārtējo vidi.

Manu dārgo lasītāj, ja tu, izlasījis visu šo, necentīsies savu iespēju robežās šķīrot atkritumus, lietot auduma iepakojumus, noskaidrot, kuri mazgāšanas un higiēnas līdzekļi ir nekaitīgi (biežāk gan mazāk kaitīgi) dabai un tamdēļ arī mums un necentīsies šīs robežas paplašināt, es beigšu savu dzīvi žēlabās! (Vai arī no vides piesārņojuma.)

Elīna Pinta

SAUDZĒSIM UN RŪPĒSIMIES PAR DABU, jo mēs esam daļa no tās!

Sūtiet savus priekšlikumus un idejas, kā arī informāciju par to kas notiek mūsu apkārtnē.

Mūsu adrese: "Projekts Pēdas", Elizabetes 49, LV 1010; e-pasts: pedas@pedas.lv, telefons 9835605, fakss 7240178.

KOMIKSS

KĀ VAR PIEMESTIES ANTENAS

MŪSU SPONSORI UN ATBALSTĪTĀJI

**OLIMPISKĀ
SKONTO HALLE**

Biznesa Partneri
REKLĀMFIKMA

TEL:2

Reval Hotel Rīdzenē

Mūzika Latvijā

alfa dzīvo mājīgāk!

Paldies visiem, kas mūs atbalsta!

Ši avīzīte ir bez maksas. Izlasi pats un iedod izlasīt citiem!
Uz vāka Antuāna de Sent-ekziperi ilustrācija no grāmatas "Mazais Princis"